

The Project PROBITAS 2002 is an initiative of West Foundation for Regional and Euroregional Journalism Timisoara sustained by Radio Vest Company and West FM Network, in partnership with School of Journalism Novi Sad, Radio 021 Novi Sad, University of Beograd, Publishing House "Libertatea" Pancevo (Serbia), "Tibiscus" University and "Banatul" University (Romania)

Fundația **concept**

Acest proiect este finanțat de Programul Regional Artă și Cultură al Institutului pentru o Societate Deschisă din Budapesta, prin Fundația CONCEPT, organizație membră a Soros Open Network Romania
This project is financed by Arts and Culture Network Program of the Open Society Institute Budapest, through CONCEPT Foundation, member organization of Soros Open Network Romania

Centrul Euroregional pentru Democrație
Euroregional Center for Democracy

Acest proiect este realizat cu sprijinul Centrului Euroregional pentru Democrație și al Institutului pentru o Societate Deschisă New York, prin programul Youth Initiative Fund
This project is financed by Euroregional Center for Democracy and by The Institute for an Open Society New York - Youth Initiative Fund Program

SECRETARIAT GENERAL

Directorate General IV: Education, Culture and Heritage, Youth and Sport
Directorate of Youth and Sport

Project coordinator:

MARIAN ODANGIU

Co-ordinator Editor: **VIOLETA FICARD**

Finance Officer: **MĂDĂLINA VĂDUVA**

Trainer: **DRAGOȘ BUNOIU**

Editorial team: **CORINA BLIDEA** („Tibiscus” University Timișoara), **LAURA BRIHAN** (Center for Regional and Euro-regional Journalism Sebiș), **DRAGOȘ BUNOIU** („Banatul” University Timișoara), **DELIA HERMAN** (Center for Regional and Euro-regional Journalism Sebiș), **VALENTIN MIC** (Publishing&Printing House „Libertatea” Pančevo), **GORAN TRAJKOVSKI** (Novi Sad School of Journalism), **MILORAD VUJKOV** (Novi Sad School of Journalism), **DORIAN ZILLICH** („Tibiscus” University Timișoara)

Published by:

West Foundation for Regional and Euroregional Journalism Timisoara Romania

FVJ © 2002

Pg. 3 »

Pollution Impact

In the end everything is up to us, because we are the one who are condemning the entire humanity and the entire planet to disappearance. Contenting to pollute the planet, we are condemning our lives and we also make an attempt on our beloved ones lives. God gave us the nature. And us, instead of enjoying it and trying to make it more "productive", we are destroying it every day piece by piece.

What will it become after all?

LAURA BRIHAN
Center for Journalism Sebiș

Pg. 1 »

Un altfel de alteritate

Probabil singura utilitate a gunoaielor este de a oferi hrana zilnică celor care scormonesc în mormanele sordide. Doar pentru aceștia „grămadă” reprezintă o realitate, ce-i drept crudă. În timp ce pentru noi ea reprezintă obiectul uitării, pentru ceilalți ea este obiectul căutării.

Există o frică aproape instinctuală în ceea ce privește gunoaiele, deșeurile. Tot ceea ce este legat de fermentarea organică produce oroare, frică, repulsie. Idei de putrefacție i se asociază aceea de moarte.

Pierderea familiarității cu natura duce la frică și de aici la agresiune. Omul transformă natura/viața în materie primă, convins fiind că el este centrul universului.

În ceea ce ne privește pe noi, românii, se ridică întrebarea dacă nu cumva această latură a civilizației nu a fost importată prea devreme. Țăranii, care trăiau în deplină armonie cu natura, folosind-o și exploatând-o atât cât era nevoie, au descoperit dintr-o dată materialele complet noi.

Catastrofele ecologice ar putea fi redenumite catastrofe ale civilizației.

Luăm din/de la pământ excesiv. Ceea ce-i dăm înapoi e doar otravă și gunoi.

Munții, pădurile, lacurile nu mai sunt locurile în care poetul cântă natura, ci un fel de „recycle bin” pentru obiectele indezirabile din viața noastră.

Inundațiile nu mai semnifică în acest context decât revărsarea mâniei naturii întru celebrarea „eternei” și fascinantei României.

DELIA HERMAN

Center for Journalism Sebiș

...Vers l'ideal

Je régarde l'ideal
Dans le grand ciel de l'immortalité
Et je pense toujours
A l'étoile de l'amour.

Je régarde la mer, l'océan
Et je pense a toi
Parce que tu es mon rêve
Et mon âme.

Je régarde le fin éternel
Et je peux te dire que je t'aime,
Mais mon coeur pleure
À cause de ton absence.

CORINA LILIANA BLIDEA
"Tibiscus" University Timișoara

PROBITAS 2002

II-nd Year
No.7
Sept. 2002
Sebiș-Arad
Timișoara
România

Published by participants at the Inter-operational Project for Regional and Euro-regional Journalism Probitas – 2nd Edition – Sebiș – Arad 2002

Rumuniја kroz prozor automobila

Lepo je bilo saznati da češ deo leta provesti u inostranstvu, i to da si ti jedan od srećnika iz škole koji su odabrani za taj put. Zemlja u koju se putuje - Rumunija. Vreme održavanja seminara od 2.9. do 12.9.2002. Mesto održavanja Sebiș. Tema seminara - e tu već ne mogu biti toliko jasan. Šta je stvarno tema? Novinarstvo, pa naravno novinarstvo ali... Druženje... Svugde gde postoje više od jednog čoveka druženje je neizbežno ili možda sukob jer je i za sukob dovoljno samo dvoje.

O temi sam saznao više dolaskom ovde i upoznavanjem sa programom, dok sam Rumuniju počeo da upoznajem samim ulaskom u nju. Šta to mi znamo ili mislimo da znamo o ovoj zemlji?

To je takođe još jedna balkanska zemlja, još jedna zemlja u tranziciji, još jedna zemlja sa lošim standardom... Znači imamo puno sličnosti. Samim prelaskom graničnog prelaza koji je bio pust i koji smo prošli gotovo „Šengenski”, mogla se uočiti prva razlika – dobri putevi. Prva pomisao koja prostruji glavom, kako tamo neka Rumunija može da ima bolje puteve od takve svetske sile kao što je Srbija. OK jedan nula za Rumuniju. Prvo oduševljenje nije me držalo tako dugo jer sam za samo par kilometara putovanja video i deo rumunske poljoprivrede. Velika prostranstva čini mi se plodne zemlje (jer sve može biti plodno ako uzmemo u obzir Holandiju) sa vrlo lošim usevima. Kukuruz visine pšenici skoro je uobičajna pojava i ostavlja utisak zaostalosti. Takođe nisam primetio traktore na njivama, kao ni ljude na polju.

Možda i mi i Rumuni mislimo da možemo postati razvijeniji ako budemo imali više švercerskih pijaca, i puno neobrađene ili loše obrađene zemlje. Ja sigurno ne znam kako postati razvijeniji, ali pretpostavljam da lakše možemo proizvesti ukusnu papriku i prodati je Evropi, nego preprodavati kineske lepeze.

Na rumunskim putevima se može videti puno popularnih „Dačija”, koje izgledaju vrlo zastarelo kada pored njih prođe neki od zapadnih i našminkanih automobila. E tu smo opet veoma slični jer se uvek možemo izvući na dobru staru foru o podršci domaćoj ekonomiji, mi za „Juga”, oni za „Dačiju”. Univerzalne robne marke poput „koka kole”, „pepsija”, „Mc Donaldsa”, su sastavni deo ovdašnje stvarnosti i šalju mnoštvo poruka sa usputnih bilborda. Nasuprot blještavih reklama veoma je učestalo videti ljude koji na svim tim fenomenalnim putevima hodaju od mesta do mesta na temperaturi od tridesetak stepeni.

Muzika koju smo slušali u kolima dame koja nas je vozila je posebna priča. Pesme zvuče gore od naših najgorih narodnjaka. Možda zato što ih nisam razumeo, ali sam brzo prepoznao melodije „Grand production”, Kako bi rekli neki uvaženi estradni radnici „Muzika nema granice”, .

Bez obzira na sve sličnosti i razlike naša budućnost i sadašnjost su veoma slične. Sjaj i beda tranzicije su sastavni deo naših država. Možda bi do nekih rešenja lakše došli učestalijom komunikacijom i boljim međusobnim razumevanjem, nego preteranim „sugestijama”, razvijenijih.

MILORAD VUJKOV
Novi Sad School of Journalism

Un altfel de alteritate

Într-o zi am descoperit că adevărul nu ți se revelează, ci îți cade direct în cap.

M-am născut în „eterna și fascinantă Românie”.

Hoinărind prin librării, ochii îmi cad pe o carte mare pe coperta căreia se deslușesc niște cuvinte frumoase. Plec mai departe, dar cuvintele încep să pulseze obsesiv.....eterna.... fascinantă ... Românie....

O călătorie cu trenul accelerat Iași-Cluj-Timișoara. Îmi deschid ziarul și încerc să citesc. O înșiruire de „eterne” inundații și „fascinante” ploii torențiale mă fac să înțeleg că România se înecă în propriile sale ape sau, poate, așa au visat azi noapte reprezentanții noștri mass-media. Tragedia se extinde la nivel național. Autoritățile se precipită îngrijorate iar oamenii de rând își creează scenarii apocaliptice, provocând o isterie în masă. Se încinge o conversație aprinsă pe această temă în compartiment. Evident, fără nici o bază științifică. În toil discuției, una dintre persoane deschide un pachet de biscuiți, mănâncă și se ridică brusc în picioare. Deschide nestânjenit fereastra și aruncă ambalajul. Se așează și reia discuția. Episodul trece neobservat de către ceilalți, nu produce nici o reacție, nu are nici o semnificație.

Privesc pe fereastra trenului cu o oarecare dificultate din pricina stratului de murdărie așternut pe ea.

Localitățile se perindă unele după altele. Superlativele epitetelor interoghează peisajul în fugă.

Grămezile de gunoaie lucesc metalic în bătaia razelor solare. Pământul a devenit multicolor. Pomii, copacii aplecați deasupra apelor poartă „însemnele civilizației”- seamănă cu niște pomi de Crăciun. Cutiile de plastic, ambalajele de tot felul, pungile și hârtiile îmi țin companie, mă însoțesc minut cu minut, oră cu oră, mutilând peisajul. Pentru mine aceasta reprezintă adevărata APOCALIPSĂ. Concluzia este: nu apele sunt cele care ne inundă pe noi, ci noi suntem cei care inundă apele cu urmele consumismului...

Pentru omul modern, deșeurile sunt plasate sub semnul alterității. Gestul aruncării unui obiect este însoțit de instalarea instantanee a uitării. Odată cu acest gest, ignoranța trebuie imediat să înlocuiască sentimentul culpabilității de a pângări natura. Obiectul aruncat trece în neființă, iese complet din viața noastră.

DELIA HERMAN
Center for Journalism Sebiș

» Pg. 4

